

Naš znak: 01/2005/4

Datum: 5.7.2005

Zadeva: **Stališče Svetovalnega odbora kot arbitra v postopku ugotavljanja kršitev Kodeksa dobre prakse**

Gospa Brigita Stojan je v dopisu, z dne 23. 3. 2005 zaprosila Projekt Forum EMS, da Svetovalni odbor Projekta Forum EMS kot arbiter pri izpolnjevanju določil Kodeksa dobre prakse, v zvezi s postavitvijo bazne postaje mobilne telefonije Loče pri Poljčanah, poda mnenje v okviru svojih pristojnosti.

Svetovalni odbor je zaprosil za odgovor na pritožbo in pojasnila o postopku izpolnjevanja določil Kodeksa pri postavitvi bazne postaje Loče pri Poljčanah družbo Mobitel d.d. in na podlagi prejetega odgovora 21. aprila 2005 sprejel stališče, da Mobitel d.d. ni deloval v skladu s 1. in 2. členom Kodeksa, ki govorita o krepitvi dialoga z lokalnimi skupnostmi in javnostmi ter o okoljskem in estetskem vidiku umeščanja virov EMS v prostor.

Mobitel d.d. je zato Svetovalnemu odboru Foruma EMS 6. maja 2005 posredoval prošnjo za ponovno presojo danega primera ter dodatno predložil obsežno dokumentacijo v zvezi s celotnim postopkom postavitve bazne postaje mobilne telefonije. Zaradi čimbolj pravične obravnave in ugotovitve vseh relevantnih dejstev je Svetovalni odbor 24. maja 2005 povabil na sestanek predstavnike Mobitela d.d., prav tako pa so se predstavniki Svetovalnega odbora 26. maja 2005 sestali z nekaterimi krajanji Mlač in pritožnico gospo Brigito Stojan.

Uvodne ugotovitve in pojasnila

Svetovalni odbor glede na predstavljeno dokumentacijo in opravljene razgovore ugotavlja naslednje sosledje dogodkov:

25. 5. 2001	Kmetijsko gozdarska zadruga Slovenske Konjice pridobi soglasje KS Loče za postavitve bazne postaje mobilne telefonije na parcelni št. 403/2 in 233 k.o. Loče.
26.9.2001	Mobitel d.d. pridobi soglasje občine Slovenske Konjice za postavitve bazne postaje na zemljišču parcelna št. 403/2 k.o. Loče ob izpolnitvi pogoja, da bazna postaja ne bo kvarno vplivala na izgled okolja oziroma na podlagi mnenja Zavoda za varstvo kulturne dediščine
12. 10. 2001	Mobitel podpiše najemno pogodbo z zemljiško knjižnim lastnikom parcele za postavitve bazne postaje.
leto 2001	Mobitel d.d. začne s postavitvijo bazne postaje brez

- gradbenega dovoljenja.
- leto 2001 Mobitel d.d. na podlagi inšpekcijske prijave občanov in posledično odločbe inšpektorja prekine gradnjo, zasuje gradbišče in odstrani železno konstrukcijo ter ostalo opremo.
23. 7. 2003 Mobitel pridobi pozitivno mnenje Zavoda za varstvo kulturne dediščine
11. 4. 2003 Mobitel d.d. preko svojega pooblaščenca SKY NET d.o.o. poda vlogo za pridobitev gradbenega dovoljenja. Priloži do tedaj pridobljena soglasja in vse zakonsko potrebne strokovne ocene glede vpliva na ljudi in okolje.
10. 1. 2005 Ministrstvo za okolje in prostor izda Mobitelu d.d. veljavno gradbeno dovoljenje, Mobitel d.d. začne marca 2005 z gradnjo bazne postaje.
- marec 2005 Krajski sodišče Mlače (195) s pritožnico gospo Brigito Stojan se ne strinja z gradnjo bazne postaje in se sestanejo z Mobitelom d.d.. Le ta začasno zaustavi gradnjo in omogoči revizijo postopka pridobitve gradbenega dovoljenja.
12. 4. 2005 Gospa Brigita Stojan in nekateri krajski sodišča Mlače vložijo zahtevo za revizijo postopka pridobitve gradbenega dovoljenja na Ministrstvo za okolje in prostor (MOP).
20. 4. 2005 MOP izda sklep s katerim predlog za obnovo postopka zavrže, ker vlagatelj pritožbe niso spoznani za stranko v postopku.
- Trenutno stanje: Postopki v zvezi s postavitvijo bazne postaje se nadaljujejo, gospa Brigita Stojan in nekateri krajski sodišča Mlače sprožijo začetek postopka na Upravnem sodišču.

Svetovalni odbor Foruma EMS ugotavlja, da gre za večplasten problem, katerega začetek sega že v leto 2001, ki ga je sprožilo postavljanje bazne postaje mobilne telefonije Mobitela d.d. brez gradbenega dovoljenja. Pri tem pa je potrebno poudariti, da lahko Svetovalni odbor presoja kršitve Kodeksa le za obdobje po njegovem podpisu, torej po 29. oktobru 2004. Prav tako je izključna dolžnost Svetovalnega odbora presojati eventualne kršitve s strani podpisnikov Kodeksa in ne potencialne odgovornosti oz. vpletenosti posameznikov ali lokalnih skupnosti, ki so v konkretnem primeru bistveno vplivali na nastalo situacijo in posledično na zaplete.

V konkretnem primeru Svetovalni odbor, zaradi nekaterih nasprotujočih si pričevanj, ki jih ni bilo mogoče preveriti, vpletenosti predstavnikov lokalnih skupnosti in predvsem zaradi začetka primera v letu 2001, torej pred podpisom Kodeksa, ne more podati ustrezne presoje na podlagi Kodeksa. Zato pa Svetovalni odbor podaja svoje videnje, ki lahko vodi k korekciji dejanj vpletenih, razrešitvi trenutnega stanja in pripomore k preprečevanju podobnih zapletov v prihodnosti.

Dani primer tudi jasno kaže, da brez odkritega sodelovanja lokalnih skupnosti pri obveščanju občanov, komuniciranju in ustvarjanju konstruktivnega dialoga, Kodeks sam ne bo dovolj za rešitev problemov. Le odkrita komunikacija med lastniki virov EMS in lokalnimi skupnostmi v posameznih fazah načrtovanja postavitve lahko pripomore k razumevanju problematike in večji odprtosti za postavitve novih naprav na primernih lokacijah.

Zaključna ugotovitev

Kljub temu, da Svetovalni odbor ne podaja končne presoje zaradi že navedenih vzrokov, vseeno navajamo oceno ustreznosti oziroma primernosti postopkov in dejanj vpletenih strani:

ustrezno:

- Mobitel d.d. je pridobil soglasje občine, krajevne skupnosti in Zavoda za varstvo kulturne dediščine.
- Mobitel d.d. se je ob protestih krajanov odzval in se udeležil sestanka s krajanji.
- Mobitel d.d. je zaradi protesta občanov zaustavil gradnjo bazne postaje in omogočil revizijo postopka pridobitve gradbenega dovoljenja.
- Mobitel d.d. ima ustaljen postopek obveščanja občine ob zakoličenju na parceli pred začetkom gradnje.

neustrezno:

- Mobitel d.d. je leta 2001 začel graditi bazno postajo brez gradbenega dovoljenja, kar je sprožilo prve negativne odzive krajanov.
- Mobitel d.d. po pridobitvi soglasij lokalnih skupnosti ni prisluhnil, trditvam številnih krajanov in pritožnice, da so bila soglasja podana brez vednosti krajanov in na netransparenten način.
- V dolgotrajnem obdobju pridobivanja gradbenega dovoljenja od leta 2003 do leta 2005 Mobitel d.d. o svojih aktivnostih ni ustrezno obveščal lokalnih skupnosti.

Svetovalni odbor Foruma EMS na podlagi izkušenj tega primera in po pogovoru z Mobitelom d.d. ter vpletenimi krajanji Mlač v skladu s Kodeksom, ki govori o krepitvi dialoga lastnikov virov sevanj z lokalnimi skupnostmi in javnostmi predlaga naslednje:

- Lastniki virov sevanj naj lokacije za postavitve virov usklajujejo s pooblaščenimi predstavniki lokalnih skupnosti, ki pri tem ustrezno preverijo mnenje krajanov.
- Lastniki virov sevanj naj v času usklajevanja namesto posameznih primernih lokacij predstavijo območje, ki je s tehničnega, zakonskega ter z vidika varstva pred škodljivimi vplivi primerno za postavitve vira in predlog ustrezno dokumentirajo.
- Predstavniki lokalnih skupnosti se morajo konstruktivno vključiti v iskanje primernih lokacij in krajanom na transparenten način stalno zagotavljati vse potrebne informacije ter z njimi voditi demokratičen dialog. Še posebej je to pomembno v primerih, kjer krajanji izražajo zaskrbljenost in pomisleke glede postavitve vira EMS.
- V primerih, ko ne pride do sporazumne določitve lokacije za postavitve vira EMS in lastnik umesti vir v skladu z veljavno zakonodajo, mora le-ta izkazovati nedvoumne dokaze o spoštovanju določil Kodeksa v procesu usklajevanja pri izbiri najustreznejše lokacije.

- Lastniki virov sevanj naj zagotovijo postopke s katerimi lahko preverijo če so predstavniki lokalnih skupnosti krajanom pravočasno zagotovili vse potrebne informacije in so imeli krajanji možnost dostopa do informacij in izražanja svojih interesov.
- Skupnost in Združenje občin Slovenije naj v večji meri zagotavlja izobraževanje predstavnikov lokalnih skupnosti v zvezi s problematiko postavitve virov sevanj in morebitnih vplivov sevanja na ljudi in okolje na podlagi znanstveno preverjenih dejstev.

Pričujoče stališče, ki ga je Svetovalni odbor projekta Forum EMS, v sestavi Srečko Klančar, Anton Rožman, Miha Ušeničnik, Janez Jeram in Damijan Škrk, sprejel soglasno, bo posredovano tudi medijem.

Doc.dr. Damijan Škrk
Predsednik svetovalnega odbora

Poslano:

Brigita Stojan
Ivo Kranjčević – Mobitel d.d.